

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 103g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a punctului 4 din Hotărârea
Guvernului nr. 1284 din 26 decembrie 2018

CHIȘINĂU

3 iunie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 28 mai 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 3 iunie 2019 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a punctului 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 26 decembrie 2018 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, ridicată de către dna Rodica Dub în dosarul nr. 2a-3694/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 28 mai 2019 de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (format din domnii judecători Steliana Iorgov, Olga Cojocaru și Boris Bîrcă), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 27 septembrie 2017, dna Rodica Dub s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat stabilirea indemnizației pentru îngrijirea copilului în mărimea pensiei alimentare restante, calcularea penalităților și a dobânzilor aferente acesteia, aplicarea ratei inflației la stabilirea pensiei alimentare restante și repararea prejudiciului material și moral.

4. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 16 iulie 2018, cererea de chemare în judecată a fost respinsă. În fundamentarea soluției, instanța de judecată a menționat că prevederile Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la

achitarea pensiei alimentare, invocate în cererea de chemare în judecată de către reclamantă, sunt desuete. Hotărârea instanței de judecată a fost atacată cu apel.

5. În cadrul procedurii apelului, dna Rodica Dub a invocat excepția de neconstituționalitate a punctului 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 26 decembrie 2018, care abrogă Hotărârea Guvernului nr. 769/1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare.

6. Prin încheierea din 16 mai 2019, Curtea de Apel Chișinău a admis excepția de neconstituționalitate și a dispus trimiterea unei sesizări la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 49

Protecția familiei și a copiilor orfani

„(1) Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

(3) Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. Statul stimulează și sprijină activitățile de binefacere față de acești copii.”

Articolul 50

Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

„(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

(2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

(3) Statul acordă alocațiile necesare pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copiilor bolnavi ori cu dizabilități. Alte forme de asistență socială pentru copii și tineri se stabilesc prin lege.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale sunt următoarele:

Articolul 1 Noțiuni

„În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

asigurări sociale – sistem de protecție socială a persoanelor asigurate, constând în acordarea de indemnizații, ajutoare, pensii, de prestații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă și de alte prestații, prevăzute de legislație;

[...]

asigurat – persoană fizică aptă pentru muncă, cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova, având obligația de a plăti contribuții de asigurări sociale în vederea beneficiii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

[...]

Casa Națională de Asigurări Sociale (denumită în continuare Casa Națională) – autoritate administrativă centrală în subordinea Guvernului, care administrează și gestionează sistemul public de asigurări sociale;

[...]

sistem public de asigurări sociale – ansamblu organizat de forme de asigurări sociale care își păstrează individualitatea, depind unele de altele, realizându-se aspectul de totalitate prin care sunt ocrotiți asigurații.”

9. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare au fost următoarele:

„1. Copiii, ai căror părinți fiind obligați să plătească pensia alimentară sunt urmăriți de către organele afacerilor interne în baza deciziilor instanțelor de judecată și hotărârilor organelor de urmărire penală în legătură cu eschivarea lor de la achitarea pensiei alimentare, cu tragerea la răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunilor și din alte motive, sau își ispășesc pedeapsa în instituțiile de muncă corecțională, fără să primească un salariu din care să fie încasată pensia alimentară în mărimea minimă stabilită de lege, sau se află la tratament într-o instituție curativă fără plățirea indemnizațiilor pentru asigurarea socială, precum și în alte cazuri, când încasarea pensiei alimentare este imposibilă din motive care nu depind de persoanele obligate să o plătească beneficiază de indemnizații adresate familiilor cu copii în conformitate cu legislația în vigoare.

În perioada de urmărire a părinților, mijloacele destinate minorilor pentru recuperarea cheltuielilor suplimentare provocate acestora de împrejurări excepționale (boala gravă, schilodirea copilului etc.), se vor achita integral în mărimea stabilită prin hotărârea instanței de judecată. Aceste mijloace vor fi achitate și în cazurile când hotărârile instanțelor de judecată vizând perceperea cheltuielilor suplimentare nu pot fi executate din motive ce nu depind de persoanele obligate să le plătească.

Plătirea indemnizațiilor în perioada de urmărire a părinților, care se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, se efectuează în baza hotărârii instanțelor de judecată.

Plătirea indemnizațiilor și mijloacelor pentru copiii minori în scopul recuperării cheltuielilor suplimentare, provocate de împrejurări excepționale, se efectuează din seama percepției de la părinți a sumelor neachitate, în limita cuantumurilor minime ale pensiei alimentare, și mijloacelor sus-indicate (pentru persoanele care se eschivează de la plata pensiei alimentare - din contul indemnizațiilor și mijloacelor achitate efectiv), la care se va calcula un adaos de 10 procente din aceste sume, precum și din contul defalcărilor de 50 procente din sumele taxei de stat, încasată pentru desfacerea căsătoriei de către instanțele de judecată și organele înregistrării actelor stării civile.

2. Plătirea indemnizațiilor și mijloacelor pentru recuperarea cheltuielilor suplimentare, stabilite în punctul 1 al prezentei hotărâri, se dă în atribuțiile organelor asigurării sociale.

3. Se stabilește că prevederile punctului 1 al prezentei hotărâri privind perceperea sumelor indicate de la părinți, obligați să achite pensia alimentară, sunt echivalente cu prevederile legale în vigoare privind pensia alimentară.

4. Mijloacele, destinate plății indemnizațiilor și recuperării cheltuielilor suplimentare pentru minori în perioada urmăririi părinților lor obligați să plătească pensia alimentară și în alte cazuri stabilite, sunt transferate și acumulate pe un cont special al Fondului Social al Republicii Moldova.

5. Controlul asupra încasării și cheltuirii corecte și în termen a mijloacelor bănești, destinate plății indemnizațiilor și recuperării cheltuielilor suplimentare pentru minori conform prezentei hotărâri, se pune în sarcina Ministerului Finanțelor.

6. Ministerul Justiției să intensifice controlul asupra activității instanțelor de judecată privind executarea hotărârilor judiciare vizând perceperea pensiei alimentare pentru copii și organizarea eficientă a percepției de la părinți, obligați să achite pensia alimentară, a sumelor plătite în perioada urmăririi lor și în alte cazuri stabilite, cu un adaos de 10 procente la aceste sume.

7. Ministerul Afacerilor Interne să asigure activitatea urmăririi persoanelor care se eschivează de la achitarea pensiei alimentare.”

10. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 1284 din 26 decembrie 2018 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare sunt următoarele:

[...]

4. Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 769/1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor, ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr.11, art. 353).

[...]

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

11. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că Hotărârea Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare

a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare îi conferă dreptul de a obține încasarea din contul statului a sumelor restante la întreținerea copiilor minori, în cazul eschivării celuilalt părinte de la plata acestora. Potrivit autoarei excepției, aceste sume sunt achitate de către Casa Națională de Asigurări Sociale, urmând a fi încasate de la părintele debitor, în ordine de regres. Din acest punct de vedere, autoarea excepției pretinde că dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 dau naștere unei speranțe legitime de a obține un bun, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană.

12. Așadar, având în vedere faptul că prin abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 autoarea excepției se află în imposibilitate de a obține încasarea sumelor restante la întreținerea copiilor minori, ea pretinde că au fost încălcate articolele 4, 16, 20, 46, 47, 49, 50, 51 și 120 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a punctului 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 26 decembrie 2018, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dna Rodica Dub, în dosarul nr. 2a-3694/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie punctul 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 26 decembrie 2018, prin care s-a abrogat Hotărârea Guvernului nr. 769/1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare.

17. Curtea observă că autoarea excepției de neconstituționalitate pretinde existența unei ingerințe în dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție. Aceasta susține că Hotărârea Guvernului nr. 769/1992 i-ar conferi un drept de a obține încasarea din contul statului a sumelor restante la întreținerea copiilor minori, în cazul eschivării celuilalt părinte de la plata acestora. Dat fiind faptul că acest argument este determinant pentru stabilirea incidenței articolului 46 din Constituție, Curtea va proceda, mai întâi, la analiza caracterului fundamentat al acestuia. În eventualitatea unui răspuns afirmativ, Curtea își va nuanța analiza privind admisibilitatea sesizării prin verificarea existenței unei ingerințe în acest drept.

18. În acest context, Curtea reține că dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 nu îi conferă autoarei excepției niciun drept de a obține încasarea din contul statului a sumelor restante la întreținerea copiilor minori, în cazul eschivării celuilalt părinte de la plata acestora. Curtea menționează că această concluzie rezultă din interpretarea textuală și sistematică a dispozițiilor Hotărârii menționate. Mai mult, și dispozițiile Legii privind sistemul public de asigurări sociale invalidează opinia autoarei excepției potrivit căreia Casa Națională de Asigurări Sociale ar fi obligată să acorde astfel de indemnizații. În conformitate cu dispozițiile clare ale Legii, acordarea de indemnizații, ajutoare ș.a. se realizează de către Casa Națională de Asigurări Sociale în condițiile și în limitele prevăzute în aceasta. O condiție prevăzută de Lege pentru beneficierea de drepturile conferite este obligativitatea participării contribuabilului la sistemul public de asigurări sociale. Mai mult, aceeași Lege conține și lista de indemnizații, ajutoare ș.a. care se acordă ca urmare a participării contribuabilului la sistemul public de asigurări sociale. Această listă nu conține însă și indemnizația referitoare la încasarea sumelor restante la întreținerea copiilor minori, în cazul eschivării celuilalt părinte de la plata lor. De asemenea, Curtea are în vedere și dispozițiile Legii asistenței sociale nr. 547 din 25 decembrie 2003, care nu le conferă beneficiarilor ei vreun drept de a obține încasarea unor astfel de sume. Așadar, Curtea conchide că argumentul autoarei excepției privind existența unui drept de a obține încasarea din contul statului a sumelor restante la întreținerea copiilor minori este unul nefondat. Această concluzie scutește Curtea de obligația verificării existenței unei ingerințe în dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție.

19. În continuare, Curtea menționează că în Decizia sa nr. 7 din 17 ianuarie 2019, fiind sesizată cu controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992, a precizat că prevederile Hotărârii Guvernului le conferă destinatarilor ei drepturi sociale. Curtea își reiterează jurisprudența anterioară și subliniază faptul că exercițiul acestor drepturi sociale trebuie realizat avându-se în vedere inclusiv dispozițiile legislației privind asistența socială. Curtea precizează că principiul coerenței sistemului juridic impune această abordare.

20. Având în vedere cele menționate, Curtea constată că sesizarea este nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinarea sa în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a punctului 4 din Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 26 decembrie 2018 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002 cu

privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii și abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 769 din 25 noiembrie 1992 privind măsurile de ameliorare a situației materiale a minorilor ai căror părinți se eschivează de la achitarea pensiei alimentare, ridicată de către dna Rodica Dub în dosarul nr. 2a-3694/18, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 3 iunie 2019
DCC nr. 81
Dosarul nr. 103g/2019*